

Állásfoglalás

MOK Etikai Kollégiuma részéről, az elhunytból történő szervadományozás, a szervátültetés elősegítése tárgyában, melyet a Szervkoordinációs Iroda kezdeményezésére, azzal együttműködve dolgoztak ki.

Az elmúlt 50 év során a szervátültetés világszerte bevált gyakorlattá vált, ami óriási jótéteménnyel járt több százezer beteg számára. Az utóbbi két évtizedben az emberi szervek szervátültetésre történő felhasználása folyamatosan növekedett. Napjainkban a szervátültetés a betegek érdekeit leginkább szolgáló, legköltséghatékonyabb kezelés végstádiumban lévő veseelégtelenség esetén, míg olyan szervek végstádiumú elégtelensége esetén, mint a máj, a tüdő és a szív, az egyetlen rendelkezésre álló kezelés.

A szervek szervátültetés során történő felhasználásának azonban vannak kockázatai. A szervátültetés céljából történő, széleskörű, terápiás célú alkalmazása megköveteli, hogy a szervek minősége és biztonsága olyan legyen, hogy minimális szintre csökkenjen a betegségek átadásának kockázata. A jól szervezett nemzeti és nemzetközi transzplantációs rendszerek, valamint az elérhető legjobb szak tudás, technológia és az innovatív orvosi kezelések alkalmazása jelentős mértékben csökkentheti az átültetett szervekkel kapcsolatos kockázatokat a recipiensek tekintetében.

Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint kétszer annyi beteg kerül évente transzplantációs várólistára, mint ahány átültetést végeznek a világon.

Az Európai Unióban jelenleg 57 ezer beteg vár alkalmas donor szervre, miközben naponta 12 beteg meghal, mert nem tudja megvárni a neki alkalmas donor szerv érkezését.

A terápiás célokra használt szervek hozzáférhetősége attól függ, hogy az Unió polgárai készek-e szervadományozásra.

A mai napon több mint háromszor annyi beteg van várólistán Magyarországon, mint amennyi átültetés történik egy egész év alatt.

Magyarországon az utóbbi évtizedek jelentős szakmai és szervezési munkája eredményeként lehetőség van vese, szív, máj, kombinált vese és pancreas, csontvelő és tüdő átültetésére halott donorból, vese és máj esetén pedig élő donorból. A hazai szervdonációs és transzplantációs folyamat központi koordinálását az Országos Vérellátó Szolgálatnál (OVSZ) működő Szervkoordinációs Iroda végzi, amely éjjel-nappal hívható ingyenes zöld számon. A szervátültetéseket az OVSZ vércsoport- és vírusserológiai, valamint immunogenetikai laboratóriumaival együttműködve a négy, orvostudományi karral rendelkező egyetem megfelelő klinikáin és speciális kórházi osztályokon, továbbá az Országos Kardiológiai Intézetben (GOKI) végzik.

Közismert, hogy a szervátültetésre szoruló betegek várólistára ke-

rülnek, 2013. július 1-jétől, hazánk teljes jogú Eurotransplant-csatlakozása óta pedig a szervezet leideni székhelyű központi várólistájára. Az Eurotransplant-várólista és szervalkotás rendszer szigorú pontrendszerrel szabályozott, mely kizárja jogtalan előny vagy hátrány lehetőségét. A szervátültetésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések – így az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a szerv és szövetátültetésre, valamint -tárolásra és egyes kórszövet-tani vizsgálatokra vonatkozó rendelkezései végrehajtásáról szóló 18/1998 (XII.27.) EüM rendelet, továbbá a 287/2006. (XII.23.) Korm. rendelet a várólista alapján nyújtható ellátások részletes szabályairól – betartása kötelező.

A tapasztalatok és több országos felmérés szerint az agyhalált szenvedő lehetséges donorok bejelentése sajnos sok esetben nem történik meg, és ezért számos beteg esik el az életmentő szervátültetéstől. Végstádiumú szerveleltelenségben szenvedő, várólistán levő beteg megmentése adott esetben csak szervátültetéssel lehetséges. Az életmentő szervátültetésekhez szervekre van szükség. Ezért a MOK Etikai Kollégiuma felhív minden orvost, hogy lelkiismeretesen segítse elő az általa nem is ismert, szervátültetésre szoruló betegek javának szolgálatát a potenciális donorok jelentésével minden esetben, amikor agyhalál jeleit észleli.

Az Etikai Kollégium ugyanakkor arra is felhívja a figyelmet, hogy jogi lehetősége az elhunyt donor hozzátartozójának nincs a transzplantációs célú szervkivétel megtiltására. Az erre vonatkozó jogszabályok betartása a gyakoribb szervátültetés lehetőségének elérése céljából mindannyiunk közös érdeke.